

H4B PROPRETONIC REDUCTION (luonnos)

4 HEPREA, KIELIOPPI, <https://genfibeta.weebly.com/h4.html>
(genfibeta.weebly.com/ muuttuu myöhemmin gen.fi/-osoitteeksi)

H4B SÄÄNNÖT, <https://genfibeta.weebly.com/h4b.html>

H4B Propretonic reduction, <https://genfibeta.weebly.com/h4b-propretonic-reduction.html>

SISÄLLYSLUETTELO

1. Termi
2. Esimerkkejä
3. Poikkeuksia
 - 3.1 Lyhennesanat
 - 3.2 An-päätteisten tekijänimien taivutusmuodot
 - 3.3 Lainasanat
 - 3.4 Monet nykyheprean uudissanat
 - 3.5 Muita poikkeuksia

1. TERMI

Propretonic reduction (lyh. propr. r.) on tavuopillinen termi, josta voidaan käyttää myös epätarkkaa yksinkertaistettua nimitystä "kolmas lopusta lyhenee". Lyhenevä tavu voi kuitenkin erityisesti genetiivirakenteissa olla myös neljäs, viides, kuudes jne. tavu lopusta lukien.

Sääntö kuuluu seuraavasti:

Painollista tavua edeltävän tavun pitkä vokaali lyhenee katkovokaaliksi painon siirtyessä eteenpäin.

Lyheneminen koskee pitkiä kamats- ך ja tsere- ם vokaaleja.

propretonic reduction =

"painollista tavua edeltävää tavua ennen olevan tavun supistuminen"

tonic: painollinen tavu

pretonic: painollista tavua edeltävä tavu

propretonic: painollista tavua edeltävää tavua ennen olevat tavut

reduction: väheneminen, supistuminen

דְּבָרִים

2. ESIMERKKEJÄ

Kurkkuäänteiden (laryngaalien) yhteyteen tulee shvan sijasta chataf-vokaali, yleensä chataf patach eli a-vokaali. Puhekielessä voi käyttää a-vokaalia silloinkin, kun kirjakielessä on e-vokaali.

בְּרוּךְ בְּרוּכָה בְּרוּכִים בְּרוּכוֹת
 ברוך ברוכה ברוכים ברוכות
 בְּרַךְ בְּרַכָּה בְּרַכִּים בְּרַכּוּת

הָיָה הָיִיתָם {הָיִיתָם}
 היה הייתם

vanha (ihmisistä) adj.

זָקֵן זָקֵנָה זָקֵנִים זָקֵנוֹת
 זקן זקנה זקנים זקנות

חָדָשׁ חָדָשָׁה חָדָשִׁים חָדָשׁוֹת
 חדש חדשה חדשים חדשות

יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵלִי

ישראל ישראל

PBH vartiomies, NH (myös) (urh.) puolustaja

מִגֵּן מְגִנִּים
מגן מגינים

קָטָן קִטְנָה קִטְנִים קִטְנוֹת
קטן קטנה קטנים קטנות

3. POIKKEUKSET

Propretonic reduction -sääntöä ei sovelleta tietyissä sanaryhmissä ja sanoissa.

3.1 LYHENNESANAT

Tanach (Heprealainen Vanha testamentti)
tanachi, raamatullinen, vanhatestamentillinen

תַּנְ"ךְ תַּנְ"כִּי
תנ"ך תנ"כי

3.2 AN-PÄÄTTEISTEN TEKIJÄNIMIEN TAIVUTUSMUODOT

kirjastonhoitaja fem.

סִפְרָנִית סִפְרָנוֹת
ספרן ספרניות

kirjastonhoitaja mask. mon. st. constr.

סַפְרָנִי- ספרני

pelkuri fem.

פַּחְדָּנִית פַּחְדָּנִיּוֹת
פחדנית פחדניות

3.3 LAINASANAT

Lainasanoja taivutettaessa paino ei pääsääntöisesti siirry päätteelle, vaan pysyy aina samalla tavulla millä se on perusmuodossa. Siten myöskään propr. r.-sääntöä ei sovelleta. Lainasanoissa ei muutenkaan koskaan käytetä katkovokaaleja (shva na tai chataf-vokaaleja). Huolittelemattomassa puhekielessä (näitäkään) sääntöjä ei välttämättä noudateta.

mekaaninen adj.

מִכְנֵיסָטִי מכניסטי

3.4 MONET NYKYHEPREAN UUDISSANAT

nimellinen adj.

שְׂמֹנִי שמני

asukas, kansalainen mask. mon.

תּוֹשְׁבֵי תּוֹשְׁבֵי-
תושבים תושבי

Vertaa moshavi

מּוֹשְׁבֵי מושבים מוֹשְׁבֵי- מושבי גם
מוֹשְׁבוֹת מושבות מוֹשְׁבוֹת-

3.5 MUITA POIKKEUKSIA

nuorukainen mask., nuori nainen, neito fem.

בְּחֹר בְּחֹרָה בְּחֹרִים בְּחֹרֹת
בחור בחורה בטורים בחורות

PBH kokous, kokoontuminen, NH kirkko fem.

כְּנִסְיָה כְּנִסְיָה

kilpi mask.

מָגֵן מָגֵנִים גַּם מָגֵנֹת
מגן מגינים גם מגינות
מָגֵן-דָּוִד אָדוּם מגן דוד אדום

נְחֵמֶת-

sefardi-, espanjalainen adj.

סְפָרְדִי סְפָרְדִי

uni fem.

תְּרֵמָה תְּרֵמֶת- תְּרֵמָה, תְּרֵמֶת